

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.5.2022 г.
COM(2022) 603 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на България за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2022 г.

{SWD(2022) 603 final} - {SWD(2022) 640 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на България за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно конвергентната програма на България за 2022 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално: член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета², с който бе създаден Механизъм за възстановяване и устойчивост, влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставя финансова подкрепа за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. Той допринася за икономическото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и увеличаващи растежа реформи и инвестиции, по-специално за насърчаването на екологичния и цифровия преход, като същевременно укрепва устойчивостта и потенциалния растеж на икономиките на държавите членки. Той спомага също за укрепване на устойчивите публични финанси и за стимулиране на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост [беше] актуализирано на [30 юни] 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.
- (2) На 24 ноември 2021 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2022 г. Тя надлежно взе предвид съвместния

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

² Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

ангажимент, потвърден на социалната среща на върха в Порто през май 2021 г., за по-нататъшно прилагане на Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. На 25 март 2022 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2022 г. На 24 ноември 2021 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение, в който България не бе посочена като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед³. На същата дата Комисията също прие предложението за съвместния доклад за заетостта за 2022 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права, което беше прието от Съвета на 14 март 2022 г.

- (3) След световната пандемия нахлуването на Русия в Украйна значително промени геополитическия и икономическия контекст. Последиците от нахлуването върху икономиките на държавите членки бе усетено например чрез по-високите цени на енергията и храните и по-слабите перспективи за растеж. По-високите цени на енергията са особено тежки за най-уязвимите домакинства, изпитващи енергийна бедност или изложени на риск от енергийна бедност. В ЕС се наблюдава и безпрецедентен приток на хора, бягащи от Украйна. В този контекст на 4 март 2022 г. за първи път бе задействана Директивата за временна закрила⁴, с която на разселените лица от Украйна беше предоставено правото на законно пребиваване в ЕС, както и достъп до образование и обучение, пазара на труда, здравеопазване, жилищно настаняване и социално подпомагане. На България се предоставя извънредна подкрепа в рамките на инициативата „Действия по линия на сближаването за бежанците в Европа“ (CARE) и чрез допълнително предварително финансиране по програмата „Помощ за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа“ (REACT-EU), за да се отговори спешно на нуждите от прием и интеграция на хората, бягащи от Украйна.
- (4) Като се има предвид бързо променящата се икономическа и геополитическа ситуация, през 2022 г. европейският семестър възобновява широкообхватната си координация на икономическите политики и политиките по заетостта, като същевременно се усъвършенства в съответствие с изискванията за изпълнение на Механизма за възстановяване и устойчивост, както е посочено в годишния обзор на устойчивия растеж за 2022 г. Изпълнението на приетите планове за възстановяване и устойчивост е от съществено значение за постигането на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през циклите на семестъра за 2019 г. и 2020 г. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г. и 2020 г. продължават да бъдат също толкова важни и за плановете за възстановяване и устойчивост, които са преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241, в допълнение

---

³ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁴ Решение за изпълнение (ЕС) 2022/382 на Съвета от 4 март 2022 г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от Украйна по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила (ОВ L 71, 4.3.2022 г., стр. 1)

към всички специфични за всяка държава препоръки, отправени до датата, на която е представен измененият план.

- (5) Общата клауза за дерогация действа от март 2020 г.⁵ В съобщението си от 3 март 2021 г.⁶ Комисията изрази становище, че решението за дезактивиране или продължаване на прилагането на общата клауза за дерогация следва да се основава на цялостна оценка на състоянието на икономиката, като равнището на икономическата активност в ЕС или еврозоната се сравнява с равнищата отпреди кризата (края на 2019 г.) като ключов количествен критерий. Повишената несигурност и силните рискове от влошаване на икономическите перспективи в контекста на войната в Европа, безпрецедентното покачване на цените на енергията и продължаващите смущения във веригата на доставки оправдават удължаването на срока на действие на общата клауза за дерогация на Пакта за стабилност и растеж до 2023 г.
- (6) Съгласно подхода в становището на Съвета от 18 юни 2021 г. относно конвергентната програма за 2021 г. фискалната позиция понастоящем се измерва най-добре с промяната в първичните разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите), като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, но се включват свързаните със средносрочния потенциален растеж разходи, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) по Механизма за възстановяване и устойчивост и други средства от ЕС⁷. Освен общата фискална позиция, за да се прецени дали националната фискална политика е предпазлива и дали съставът ѝ допринася за устойчиво възстановяване, което е в съответствие с екологичния и цифровия преход, се обръща внимание и на развитието на финансираните на национално равнище първични текущи разходи⁸ (без дискреционните мерки по отношение на приходите и без свързаните с кризата с COVID-19 временни извънредни мерки) и инвестиции.
- (7) На 2 март 2022 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят общи насоки за фискалната политика през 2023 г., като целта е да се подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките⁹. Комисията отбелязва, че въз основа на макроикономическите перспективи от зимната прогноза от 2022 г. преминаването от съвкупна подкрепяща фискална позиция през 2020—2022 г. към до голяма степен неутрална съвкупна фискална позиция през 2023 г. изглежда подходящо, като същевременно се запазва готовност за реакция на променящата се икономическа ситуация. Комисията обяви, че фискалните

⁵ Съобщение на Комисията до Съвета относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж, Брюксел, 20.3.2020 г. (COM (2020) 123 final).

⁶ Съобщение на Комисията до Съвета „Една година от началото на пандемията от COVID-19: ответни мерки на фискалната политика“, 3.3.2021 г. (COM(2021) 105 final).

⁷ Прогнозите за фискалната позиция и нейните компоненти в настоящата препоръка са оценки на Комисията, основани на допусканията, залегнали в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. Оценките на Комисията на средносрочния потенциален растеж не включват положителното въздействие на реформите, които са част от плана за възстановяване и устойчивост и които могат да стимулират потенциалния растеж.

⁸ Нефинансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост и други средства на ЕС.

⁹ Съобщение на Комисията до Съвета: Насоки за фискалната политика за 2023 г., Брюксел, 2.3.2022 г. (COM(2022) 85 final).

препоръки за 2023 г. следва да продължат да бъдат диференцирани в отделните държави членки и да вземат предвид възможното разпространение на ефекти между отделните държави. Комисията прикани държавите членки да отразят насоките в своите програми за стабилност и конвергенция. Комисията пое ангажимент да следи отблизо икономическото развитие и при необходимост ще коригира своите насоки на политиката най-късно с пролетния пакет за семестъра от края на май 2022 г.

- (8) По отношение на фискалните насоки, предоставени на 2 март 2022 г., фискалните препоръки за 2023 г. отчитат влошените икономически перспективи, повишената несигурност и допълнителните рискове от влошаване, както и високата инфлация в сравнение със зимната прогноза. На фона на тези съображения фискалните мерки трябва да доведат до увеличение на публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход и енергийната сигурност и до поддържане на покупателната способност на най-уязвимите домакинства, така че да се смекчи въздействието на покачването на цените на енергията и да се спомогне за ограничаване на инфлационния натиск от вторични ефекти чрез целенасочени и временни мерки; фискалната политика трябва да остане гъвкава, за да се адаптира към бързо променящите се обстоятелства, и да бъде диференцирана в отделните държави в зависимост от тяхното фискално и икономическо положение, включително по отношение на излагането им на кризата и притока на разселени лица от Украйна.
- (9) На 15 октомври 2021 г. България представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 4 май 2022 г. Съветът прие своето решение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на България¹⁰. Отпускането на траншовете зависи от решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, че България е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.
- (10) В съответствие с крайния срок, определен в член 4 от Регламент (ЕО) № 1466/97, на 29 април 2022 г. България представи своята национална програма за реформи за 2022 г., а на същия ден — конвергентната си програма за 2022 г. Двете програми бяха оценени заедно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (11) На 23 май 2022 г. Комисията публикува доклада за България¹¹ за 2022 г. В него беше оценен напредъкът на България в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета през 2019 г., 2020 г. и 2021 г., и беше направен преглед на плана ѝ за възстановяване и устойчивост въз основа на набора от показатели за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на

¹⁰ Решение за изпълнение от 4 май 2022 г. на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на България (ST 8091/2022+ ADD1)

¹¹ COM(2022) 603 SWD(2022)603

предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства, включително породените от руското нахлуване в Украйна. В него бяха оценени също напредъкът на България при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на ЕС в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.

- (12) На 23 май 2022 г. Комисията представи доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от ДФЕС. В този доклад се разглежда състоянието на бюджета на България, тъй като нейният дефицит по консолидирания държавен бюджет през 2021 г. надхвърли референтната стойност по Договора от 3 % от БВП. В доклада се стига до заключението, че критерият за дефицита не е изпълнен. В съответствие със съобщението от 2 март 2022 г. Комисията не предложи откриването на нови процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2022 г. и ще прецени отново дали е целесъобразно да предложи откриването на процедури при прекомерен дефицит през есента на 2022 г.
- (13) На 20 юли 2020 г. Съветът препоръча на България да предприеме всички необходими мерки през 2020 и 2021 г., в съответствие с общата клауза за дерогация, за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Освен това той препоръча на България, когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засили инвестициите. През 2021 г. въз основа на данни, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на България се увеличи от 4,0 % от БВП през 2020 г. на 4,1 % през 2021 г. Ответните мерки на фискалната политика на България подпомогнаха икономическото възстановяване през 2021 г., а временните извънредни мерки за подкрепа нараснаха от 2,9 % от БВП през 2020 г. на 4,3 % през 2021 г. Мерките, предприети от България през 2021 г., са в съответствие с препоръката на Съвета от 20 юли 2020 г. Дискреционните бюджетни мерки, приети от правителството през 2020 г. и 2021 г., бяха предимно временни или съпътствани от компенсаторни мерки. Въз основа на данни, потвърдени от Евростат, през 2021 г. консолидираният държавен дълг възлизаше на 25,1 % от БВП.
- (14) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в конвергентната програма за 2022 г. е оптимистичен през 2022 г. и реалистичен след това. Правителството предвижда реалният БВП да нарасне с 2,6 % през 2022 г. и с 2,8 % през 2023 г. За сравнение в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда по-нисък растеж на реалния БВП от 2,1 % през 2022 г. и по-висок растеж на реалния БВП от 3,1 % през 2023 г., главно поради различните прогнози за растежа на заетостта и инвестициите. В своята конвергентна програма за 2022 г. правителството очаква номиналният дефицит да се увеличи до 5,3 % от БВП през 2022 г., след което да спадне на 2,9 % от БВП през 2023 г. Увеличението на дефицита през 2022 г., което се смекчава от постепенното премахване на извънредните мерки във връзка с COVID, отразява главно рязкото нарастване на междинното потребление, подкрепата за бизнеса и енергийните мерки, както и измененията на пенсионната система. Съгласно програмата съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се

очаква да нарасне до 25,5 % през 2022 г. и до 27,7 % през 2023 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата за изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда бюджетен дефицит за 2022 г. и 2023 г. в размер съответно на 3,7 % от БВП и 2,4 % от БВП. Това е значително по-ниско от дефицита за 2022 г., предвиден в конвергентната програма за 2022 г., главно поради различните макроикономически прогнози, по-ниския растеж на междинното потребление и по-високите данъци върху производството и вноса през 2022 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда по-ниско съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 25,3 % през 2022 г. и 25,6 % през 2023 г. Разликата се дължи на по-ниските дефицити през двете години и на прогнозирания по-висок икономически растеж през 2023 г.

Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. средносрочният (10-годишен среден) потенциален растеж на производството се оценява на 1,8 %. Тази прогноза не включва обаче въздействието на реформите, които са част от плана за възстановяване и устойчивост и могат да стимулират потенциалния растеж на България.

- (15) През 2022 г. правителството постепенно премахва по-голямата част от мерките, предприети в отговор на кризата, предизвикана от COVID-19, така че се очаква временните извънредни мерки за подкрепа да намалее от 4,3 % от БВП през 2021 г. на 1,8 % през 2022 г. Държавният дефицит е засегнат от мерките, приети за противодействие на икономическото и социалното въздействие на увеличението на цените на енергията, които според прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се оценяват на 0,9 % от БВП през 2022 г. и 0,0 % от БВП през 2023 г.¹² Тези мерки се състоят главно от програми за подпомагане на обществените комунални услуги и битовите потребители на газ. Тези мерки бяха обявени като предимно временни. Ако обаче цените на енергията останат високи и през 2023 г., някои от тези мерки биха могли да бъдат продължени. Някои от тези мерки не са целенасочени, например мораториумът върху цените на енергията за домакинствата. Бюджетният дефицит е повлиян и от разходите за осигуряване на временна закрила на разселените лица от Украйна. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. тези разходи се очаква да бъдат 0,1 % от БВП през 2022 г. и 0,2 % от БВП през 2023 г.¹³
- (16) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. България¹⁴ да провежда подкрепяща фискална позиция, включително импулса, осигурен от Механизма за възстановяване и устойчивост, и да запази инвестициите, финансирани на

---

¹² Числата представляват равнището на годишните бюджетни разходи за мерките, предприети от есента на 2021 г. насам, включително текущите приходи и разходи, както и, когато е уместно, мерките за капиталови разходи.

¹³ Очаква се общият брой на разселените лица от Украйна в ЕС постепенно да достигне 6 милиона до края на 2022 г. Тяхното географско разпределение се изчислява въз основа на големината на установилата се диаспора, относителното население на приемащата държава членка и актуалното разпределение на разселените лица от Украйна в целия ЕС към март 2022 г. За бюджетните разходи за едно лице оценките се основават на модела за микросимулация EuroMod на Съвместния изследователски център на Комисията, като се вземат предвид както паричните преводи, така и обезщетенията в натура като образование и здравеопазване, на които лицата може да имат право.

¹⁴ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност за 2021 г. на България (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 6).

национално равнище. Съветът препоръча също на България да контролира нарастването на национално финансираните текущи разходи. Той също така препоръча на България, когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискална политика, насочена към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и осигуряване на фискална устойчивост в средносрочен план, и същевременно да засили инвестициите с цел стимулиране на потенциала за растеж.

- (17) През 2022 г. въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. и на информацията, включена в конвергентната програма на България за 2022 г., се предвижда фискалната позиция да бъде подкрепяща и да възлиза на -3,4 % от БВП, както се препоръчва от Съвета¹⁵. България планира да предоставя непрекъсната подкрепа за възстановяването, като използва Механизма за възстановяване и устойчивост, за да финансира допълнителни инвестиции, както се препоръчва от Съвета. Положителният принос към икономическата активност на разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост и други средства от ЕС, се прогнозира да нарасне с 1,1 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г. Предвижда се финансираните на национално равнище инвестиции да осигурят експанзионистичен принос към фискалната позиция от 1,1 процентни пункта от БВП през 2022 г.¹⁶ Поради това България планира да запази финансираните на национално равнище инвестиции, както се препоръчва от Съвета. Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) през 2022 г. се очаква да доведе до експанзионистичен принос в размер на 1,4 процентни пункта към цялостната фискална позиция. Този значителен експанзионистичен принос включва допълнителното въздействие на мерките за справяне с икономическото и социалното въздействие на увеличението на цените на енергията (0,2 процентни пункта от БВП), както и разходите за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна (0,1 процентни пункта от БВП), а измененията на пенсионната система (0,6 %) и увеличението на заплатите (0,3 % от БВП) също се очаква да допринесат за растежа на нетните текущи разходи. Поради това, въз основа на настоящите прогнози на Комисията, България не контролира в достатъчна степен нарастването на финансираните на национално равнище текущи разходи през 2022 г.
- (18) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2022 г. се предвижда фискалната позиция през 2023 г. да бъде -1,3 % от БВП, при условие че политиката остане непроменена¹⁷. Очаква се през 2023 г. България да продължи да използва безвъзмездните средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, за да финансира допълнителни инвестиции в подкрепа на възстановяването. Положителният принос към икономическата активност на разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и

¹⁵ Отрицателният (положителният) знак на показателя съответства на превишение (недостиг) на растежа на първичните разходи в сравнение със средносрочния икономически растеж, което е индикация за експанзионистична (рестриктивна) фискална политика.

¹⁶ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да имат рестриктивен принос от 0,1 процентни пункта от БВП.

¹⁷ Отрицателният (положителният) знак на показателя съответства на превишение (недостиг) на растежа на първичните разходи в сравнение със средносрочния икономически растеж, което е индикация за експанзионистична (рестриктивна) фискална политика.

устойчивост и други средства от ЕС, се прогнозира да нарасне с 0,7 процентни пункта от БВП в сравнение с 2022 г. Очаква се финансираните на национално равнище инвестиции да имат експанзионистичен принос от 0,2 процентни пункта от БВП през 2023 г.¹⁸ Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да доведе до експанзионистичен принос в размер на 0,5 процентни пункта към цялостната фискална позиция. Това включва въздействието от постепенното премахване на мерките, насочени към повишените цени на енергията (0,9 % от БВП), докато увеличените социални трансфери и увеличенията на заплатите се очаква да допринесат за растежа на нетните текущи разходи.

- (19) В конвергентната програма за 2022 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет постепенно да намалее до 2,8 % от БВП през 2024 г. и до 2,4 % до 2025 г. Ето защо се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет да остане под 3 % от БВП през периода на програмата. Тези прогнози предполагат увеличение на приходите от преки данъци и социалноосигурителни вноски поради по-високия доход на домакинствата и по-високите капиталови трансфери благодарение на Механизма за възстановяване и устойчивост. Съгласно програмата съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне през 2025 г., по-конкретно с увеличение до 29,1 % през 2024 г. и до 30,4 % през 2025 г. Въз основа на анализа на Комисията рисковете за устойчивостта на дълга изглеждат средни в средносрочен план.
- (20) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Те спомагат за преодоляването на всички или на значителна част от икономическите и социалните предизвикателства, очертани в специфичните за държавата препоръки, отправени от Съвета до България в рамките на европейския семестър през 2019 г. и 2020 г., в допълнение към всички специфични за държавата препоръки, отправени до датата на приемане на плана. По-специално, в плана за възстановяване и устойчивост се разглеждат специфичните за държавата препоръки в социалната област с мерки за насърчаване на социалното приобщаване, които се очаква да подобрят адекватността и обхвата на схемата за минимален доход, както и с мерки за постигане на напредък в интеграцията на службите по заетостта и социалните служби. Други мерки за изпълнение на специфичните за държавата препоръки са съсредоточени върху придобиването на умения — по-специално цифрови умения — върху подобряването на съответствието на образованието и системите за учене през целия живот с нуждите на пазара на труда и върху разширяването на предлагането на здравни услуги в цяла България. Тези мерки могат да спомогнат за постигане на целите и на по-нататъшен напредък по Европейския стълб на социалните права и неговия план за действие до 2030 г. Освен това планът за възстановяване и устойчивост е насочен към специфичните за държавата препоръки чрез постигане на напредък в декарбонизацията на енергийния сектор, повишаване на общата енергийна ефективност и прилагане на мерки за устойчив транспорт и цифрова инфраструктура/услуги. Освен това

---

¹⁸ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да имат неутрален принос от 0,0 процентни пункта от БВП.

планът съдържа широкообхватни мерки за подобряване на ефективността на публичната администрация и съдебната система, за предотвратяване, разкриване и коригиране на корупцията, за подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите и за подобряване на системата за научни изследвания и иновации. Това ще допринесе също така, за да се подпомогне България да изпълни оставащите си ангажименти по механизма за сътрудничество и проверка и неговите цели в рамките на механизма за върховенството на закона.

- (21) Изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост на България се очаква да допринесе за постигането на по-нататъшен напредък в екологичния и цифровия преход. Мерките в подкрепа на целите в областта на климата в България представляват 58,9 % от общия размер на отпуснатите по плана средства, докато мерките в подкрепа на целите в областта на цифровите технологии възлизат на 25,8 % от този общ размер. Пълното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие със съответните ключови етапи и цели ще помогне на България да се възстанови бързо от последиците от кризата с COVID-19, като същевременно укрепи своята устойчивост. Същевременно по-нататъшните усилия за пълноценно използване на публичните служби по заетостта и за предоставяне на интегрирана подкрепа за заетостта и социална подкрепа ще спомогнат за смекчаване на въздействието на прогнозираните демографски промени и ще подкрепят справедлив екологичен и цифров преход. Системното участие на социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на плана, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната програма на политиката.
- (22) България представи споразумението за партньорство на 11 май 2022 г., а останалите програмни документи в областта на политиката на сближаване¹⁹ все още не са представени. В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. България трябва да вземе предвид съответните специфични за нея препоръки при програмирането на фондовете на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. Това е предварително условие за подобряване на ефективността и максимално увеличаване на добавената стойност на финансовата подкрепа, която ще бъде получена от фондовете на политиката на сближаване, като същевременно се насърчават координацията, взаимното допълване и съгласуваността между тези фондове и други инструменти и фондове на Съюза. Успешното прилагане на Механизма за възстановяване и устойчивост и програмите по линия на политиката на сближаване зависи и от премахването на пречките пред инвестициите в подкрепа на екологичния и цифровия преход и балансираното териториално развитие.

---

¹⁹ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика. ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159.

- (23) В отговор на мандата, възложен от държавните и правителствените ръководители на ЕС във Версайската декларация, планът REPowerEU има за цел постепенно да бъде премахната зависимостта на Европейския съюз от вноса на изкопаеми горива от Русия във възможно най-кратък срок. За тази цел в диалог с държавите членки се определят най-подходящите проекти, инвестиции и реформи на национално, регионално и европейско равнище. Целта на тези мерки е да се намали цялостната зависимост от изкопаеми горива и да се замени вносът на изкопаеми горива от Русия.
- (24) България е с икономиката с най-висок въглероден интензитет в ЕС, като интензитетът на емисиите на парникови газове е над четири пъти по-висок от средния за ЕС. Понастоящем дялът на изкопаемите горива в енергийния микс на България е 61,5 %, като дялът на ядрената енергия е 24 %, а дялът на възобновяемите енергийни източници — 14,5 % (по-нисък от средния за ЕС дял на възобновяемите енергийни източници от 19 %). Страната е силно зависима от Русия по отношение на природния газ. През 2020 г. 75 % от природния газ е бил внесен от Русия, което е над средното за ЕС равнище от 43,2 %. Неговият дял в енергийния микс обаче е бил едва 13,9 %, което е по-малко от средното равнище за ЕС от 24,4 %. Промислеността остава най-големият потребител на газ с дял от 40 %, включително за неенергийни цели, а дялът на енергийния сектор е намалял от 2010 г. насам — от 30 % на 25 % през 2019 г. Централното отопление разчита на природен газ, като маржът за подобрене е малък, тъй като районните отоплителни системи не могат да бъдат заменени от алтернативни източници. Въпреки че в плана за възстановяване и устойчивост се проучва потенциалът за геотермална енергия за отопление, могат да се предвидят допълнителни инвестиции в подкрепа на инсталирането на широкомащабни термопомпи. Производството на електроенергия от въглища е изцяло покрито от вътрешното производство на лигнитни въглища, а България внася ограничени количества въглища от Русия за промишлена употреба (0,56 милиона тона, което представлява 85 % от общия внос на въглища). От друга страна, България разчита на Русия по отношение на суровия нефт (63 % от суровия нефт идва от Русия²⁰, което е значително над средната стойност за ЕС от 26 %) и внася от Русия 22 % от рафинираните нефтопродукти, което е под средната стойност за ЕС от 35 %. Като цяло дялът на нефта в енергийния микс е бил 23,9 % през 2020 г., което е по-малко от средното равнище за ЕС от 32,7 %. Българският план за възстановяване и устойчивост включва приемането на пътна карта за постигане на неутралност по отношение на климата. Той включва стъпки за завършване на постепенното прекратяване на използването на каменни/лигнитни въглища най-късно до 2038 г. и значителни инвестиции и реформи за ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, като същевременно ще са необходими допълнителни усилия за постигане на целите в областта на климата и енергийния преход. По отношение на възобновяемите енергийни източници България се ангажира да добави нова мощност от поне 3 500 MW от възобновяеми енергийни източници (вятърна и слънчева енергия) и да създаде технически условия за интегриране на допълнителни 4 500 MW мощности в

²⁰ Данните на Евростат за 2019 г. се отнасят за данните за вноса в България. Данните за вноса за 2020 г. не са информативни, тъй като големи количества внесен суров нефт бяха категоризирани, че произлизат от „неуточнени“ търговски партньори. Средната стойност за ЕС се отнася за дела на вноса от Русия в общия внос от държави извън ЕС-27, съответно за суровия нефт и рафинираните нефтопродукти.

електроенергийната система до 2026 г. Освен това планът включва реформа за премахване на основните пречки пред разработването на технологии за водород от възобновяеми източници и вериги за създаване на стойност, както и инвестиции в подкрепа на разработването на пилотни проекти за производство на водород от възобновяеми източници и устойчив биогаз. Предвидени са също така мерки за подпомагане на домакинствата да инсталират слънчеви системи за нагряване на вода и слънчеви фотоволтаични системи. В плана също така ще се даде определение за енергийната бедност. Следва да се отбележи, че за постигането на съответствие с целите „Подготвени за цел 55“ в България, ще е необходима още по-голяма амбиция за намаляване на емисиите на парникови газове и увеличаване на енергията от възобновяеми източници и повишаване на енергийната ефективност.

- (25) В същото време в българския план за възстановяване и устойчивост се предвиждат над 1 милиард евро инвестиции в мерки за енергийна ефективност, предназначени за публичния и частния сграден фонд. Това се подкрепя от реформи за преодоляване на пречките пред инвестициите в енергийна ефективност и за намаляване на административната тежест, свързана със санирането. Въпреки това България следва да се стреми към по-нататъшно намаляване на потреблението на енергия и зависимостта от изкопаеми горива, за да постигне целите си в съответствие с дългосрочната си стратегия за саниране на сградния фонд. Националният фонд за декарбонизация, който ще бъде създаден през 2023 г., би могъл да подкрепи тази мярка. Успоредно с това България трябва да осигури енергийни междусистемни връзки с достатъчен капацитет, включително със съседните държави. Чрез завършването на текущите инвестиции България може да се възползва от предимствата на единния пазар, да гарантира сигурност на доставките и да ускори диверсификацията на пътищата за доставка на газ. Препоръчва се новата инфраструктура, свързана с природния газ, да бъде съобразена с бъдещето, когато е възможно, за да се улесни дългосрочната ѝ устойчивост чрез бъдеща промяна на предназначението ѝ за устойчиви горива.
- (26) Въпреки че ускоряването на прехода към неутралност по отношение на климата и премахването на изкопаемите горива ще доведе до значителни разходи за реструктуриране в няколко сектора, България може да използва Механизма за справедлив преход в контекста на политиката на сближаване, за да смекчи социално-икономическото въздействие на прехода в най-засегнатите региони. Освен това България може да използва Европейския социален фонд плюс, за да подобри възможностите за заетост и да засили социалното сближаване.
- (27) С оглед на оценката на Комисията Съветът разгледа конвергентната програма за 2022 г., като становището му²¹ е изразено в препоръка 1 по-долу.
- (28) На 10 юли 2020 г. българският лев беше включен в Европейския валутен механизъм II (ERM II) като подготвителна стъпка към приемането на еврото. За да се запазят икономическата и финансовата стабилност и да се постигне висока степен на устойчиво икономическо сближаване, българските власти поеха ангажимент да изпълнят конкретни мерки на политиката за осигуряване на устойчивостта на небанковия финансов сектор и за укрепване на управлението на държавните предприятия, както и относно нормативната уредба относно

---

²¹ Съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

несъстоятелността и борбата с изпирането на пари. Напредъкът на България при изпълнението на необходимите изисквания за приемане на еврото ще бъде оценен в докладите за конвергенцията за 2022 г. на Европейската комисия и на Европейската централна банка.

ПРЕПОРЪЧВА на България да предприеме през 2022 и 2023 г. следните действия:

1. През 2023 г. да гарантира, че растежът на финансираните на национално равнище текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката, като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите от покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. Да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост, RePowerEU и други фондове на ЕС. За периода след 2023 г. да провежда фискална политика, насочена към постигане на разумни средносрочни фискални позиции.
2. Да продължи да изпълнява своя план за възстановяване и устойчивост в съответствие с ключовите етапи и целите, включени в Решението за изпълнение на Съвета от 4 май 2022 г. Да представи програмните документи в областта на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г., за да приключи преговорите с Комисията по тях, а след това да започне да ги изпълнява.
3. Да намали цялостната зависимост от изкопаеми горива и внос на изкопаеми горива чрез ускоряване на разработването на възобновяеми енергийни източници и да разнообрази източниците и пътищата за доставка на газ чрез увеличаване на взаимните връзки със съседните държави. Да увеличи усилията за намаляване на търсенето на енергия чрез повишаване на енергийната ефективност в промишлеността и в частния и публичния сграден фонд. Да насърчава нови устойчиви решения в централното районно отопление.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*